

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski program integracji obywateli państw trzecich”

COM(2011) 455 wersja ostateczna

(2012/C 181/23)

Sprawozdawca: **Cristian PÎRVULESCU**

Dnia 20 lipca 2011 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski program integracji obywateli państw trzecich”

COM(2011) 455 final.

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 29 lutego 2012 r.

Na 479. sesji plenarnej w dniach 28–29 marca 2012 r. (posiedzenie z 28 marca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 170 do 14 – 11 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski

1.1 Komitet z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji Europejskiej i uważa go za istotny etap w zrozumieniu problemów związanych z integracją obywateli państw trzecich w państwach członkowskich UE oraz sprostaniu im.

1.2 Komunikat obejmuje kluczowe obszary interwencji; objaśniono w nim role i zadania w zakresie projektowania i wdrażania programu integracji. Zasadne jest położenie nacisku na rolę władz lokalnych i regionalnych, lecz nie wiadomo, jakie przewidziano dla nich zachęty, by włączyły się do tego procesu w szerszym zakresie. Modułarna metoda tworzenia strategii krajowych niesie ze sobą wiele możliwości, lecz również ryzyko.

1.3 Podejście obrane w komunikacie ma charakter kompleksowy i zorganizowany, lecz w niewystarczającym stopniu uwzględnia złożone problemy natury politycznej i problemy społeczno-gospodarcze, przed którymi stoją społeczności europejskie. Kryzys gospodarczy i jego skutki stanowią obecnie kluczowy czynnik napędowy programu integracji. Ma on wpływ na europejską opinię publiczną i wywiera presję finansową na władze krajowe i lokalne. Komitet sugeruje ponowne rozważenie wniosku w świetle bieżącego kontekstu społeczno-gospodarczego oraz określenie konkretnych instrumentów instytucjonalnych i finansowych, by zapewnić wsparcie realizacji celów z zakresu integracji. Komitet zwraca również szczególną uwagę na wymiar komunikacyjny. Obecnie widać, że kryzys gospodarczy sprzyja powstawaniu postaw wrogich imigracji. Komisja Europejska i pozostałe instytucje wspólnotowe muszą koniecznie współpracować nad zrównoważonymi, dalekosiężnymi i odważnymi działaniami komunikacyjnymi, mającymi na celu ograniczenie dyskursu i postaw wrogich wobec imigracji, które w niektórych krajach europejskich są niezwykle blisko

włączenia się w główny nurt polityczny. Sytuacja ta ma bezpośredni wpływ na tożsamość UE jako zintegrowanego systemu demokratycznego.

1.4 Komitet zwraca uwagę na różnorodność statusu obywateli państw trzecich i proponuje jej uwzględnienie w procesie planowania i opracowywania polityki. Kategoria ta obejmuje obywateli państw ubiegających się o przyjęcie do UE, obywateli państw pozaeuropejskich, którzy pracują i mieszkają w UE, a także obywateli państw spoza UE korzystających z międzynarodowej ochrony na terytorium UE. Uznanie tej różnorodności nie powinno jednak prowadzić do powstania luk w polityce lub działań dyskryminujących, a co istotniejsze, nie powinno skupiać się na wypracowaniu minimalnych standardów i działań z zakresu integracji. Komitet uważa również, że szerszy program integracyjny musi obejmować obywateli UE mieszkających i pracujących w pozostałych państwach członkowskich. Szczególnie problematyczna jest sytuacja Romów. Warunki wjazdu i pobytu migrujących pracowników sezonowych z państw trzecich są obecnie przedmiotem dyskusji w Parlamencie Europejskim i w Radzie Europejskiej, zaś EKES wydał opinię w tej sprawie w 2011 r. ⁽¹⁾ Polityka UE musi obejmować trudne zagadnienie nielegalnych migrantów, którzy są w szczególności niekorzystnym położeniu.

1.5 W komunikacie słusznie położono nacisk na udział obywateli państw trzecich, lecz nie zawarto w nim bardziej zdecydowanego przekazu co do wagi tego zagadnienia, wsparcia dla niego i opracowania konkretnych instrumentów w celu jego propagowania. Kwestią szczególnie problematyczną jest uczestnictwo społeczności lokalnych i krajowych w życiu obywatelskim i politycznym. Przedstawienie interesów i możliwości sformułowania wspólnych wniosków wraz z organami publiczno-prywatnymi stanowi, zdaniem Komitetu, wstępny warunek wypracowania opartej na uczestnictwie i skutecznej polityki integracyjnej wysokiej jakości.

⁽¹⁾ Dz.U C 218 z 23.7.2011, s. 97–100.

1.6 Komitet zachęca Komisję Europejską do skupienia się na integracji – albo poprzez ogłoszenie specjalnego roku europejskiego, albo potraktowanie integracji jako kluczowego elementu w jednym z nadchodzących lat – ma nadzieję, że wraz z innymi instytucjami europejskimi Komisja będzie w dalszym ciągu łączyć program integracji z pozostałymi istotnymi priorytetami polityki, takimi jak strategia „Europa 2020”, a także programem ochrony praw podstawowych, który podlega obecnie przeglądkowi.

1.7 Komitet pragnie współpracować z pozostałymi instytucjami wspólnotowymi przy opracowaniu kluczowych strategii i programów w zakresie integracji obywateli państw trzecich. Ponadto zamierza on pracować nad zaangażowaniem europejskiego społeczeństwa obywatelskiego w program integracji oraz ułatwieniem włączenia obywateli państw trzecich do zorganizowanego dialogu na szczeblu europejskim.

2. Wprowadzenie

2.1 Współpraca wspólnotowa w sprawie integracji obywateli spoza UE jest prowadzona od czasu programu z Tampere (1999 r.). W 2004 r. na szczeblu europejskim uzgodniono wspólne podstawowe zasady odnoszące się do polityki integracji imigrantów. Ich celem było udzielenie pomocy państwom członkowskim przy opracowaniu strategii politycznych w zakresie integracji oraz określeniu szerszych ram instytucjonalnych obejmujących różne podmioty unijne, krajowe, regionalne i lokalne. Wspólna agenda na rzecz integracji opracowana przez Komisję w 2005 r. i mająca na celu wdrożenie wspólnych podstawowych zasad umożliwiła dokonanie postępów, lecz nie obejmowała kluczowych problemów integracji, które nadal mają duże znaczenie. Wspólnotowe cele integracji zawarto również w programie sztokholmskim z 2009 r. oraz strategii „Europa 2020”, lecz ich włączenie do tych poważnych programów politycznych nie przyniosło zdecydowanego przełomu w rozwoju strategii politycznych w zakresie integracji.

2.2 W lipcu 2011 r. Komisja zaproponowała nowy program europejski dotyczący integracji migrantów z krajów trzecich, w którym położono nacisk na szersze i lepsze uczestnictwo migrantów oraz intensywniejsze działania na szczeblu lokalnym. Umożliwia on również krajom pochodzenia odgrywanie większej roli w planowaniu polityki. Główną zasadą opracowywania polityki jest elastyczność i przyjęcie odpowiedzialności przez KE za stworzenie instrumentów, które państwa członkowskie będą mogły wykorzystać zgodnie z ich potrzebami i priorytetami. Określono również wspólne wskaźniki wspierające program integracji⁽²⁾.

2.3 Realizacji programu integracji służy infrastruktura instytucjonalno-komunikacyjna UE: sieć krajowych punktów kontaktowych ds. integracji; europejskie forum integracji – platforma dialogu obejmująca wszystkie zainteresowane strony uczestniczące w procesie integracji; europejska witryna internetowa poświęcona integracji – główny punkt bezpośredniej wymiany informacji, dokumentacji i gromadzenia danych w sieci; Podręcznik integracji dla osób odpowiedzialnych za kształtowanie i wdrażanie polityki; Europejski Fundusz Integracji wspierający działania podejmowane przez państwa członkowskie UE w celu umożliwienia

obywatelom państw spoza UE integracji ze społeczeństwem europejskim. W dniu 18 listopada 2011 r. uruchomiono portal poświęcony imigracji.

2.4 Wprowadzenie do Traktatu nowego postanowienia dotyczącego wspólnotowego wsparcia dla integracji obywateli państw trzecich legalnie przebywających w państwach członkowskich (art. 79 ust. 4 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej) tworzy solidniejszą podstawę umożliwiającą podjęcie skoordynowanych działań przez państwa członkowskie oraz zapewnia zaangażowanie KE i pozostałych instytucji wspólnotowych.

2.5 W towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji Europejskiej wskazano kluczowe problemy dotyczące integracji obywateli państw trzecich: utrzymujący się niski poziom zatrudnienia migrantów, w szczególności kobiet; rosnąca stopa bezrobocia i wysoki poziom nadmiernych kwalifikacji; rosnące ryzyko wykluczenia społecznego; braki w wykształceniu; obawy publiczne dotyczące braku integracji migrantów⁽³⁾.

3. Uwagi ogólne

3.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje opinię, iż integracja jest wspólnym zadaniem, i zaleca państwom członkowskim nadanie priorytetu tej kwestii. Jest to sposób na zapewnienie otwartego, zintegrowanego i stabilnego środowiska demokratycznego na szczeblu krajowym⁽⁴⁾. Wciąż niezbędne są poważne działania na szczeblu wspólnotowym. Instytucje wspólnotowe zapewniają w chwili obecnej ramy umożliwiające monitorowanie, ocenę porównawczą i wymianę sprawdzonych rozwiązań. Należy jednak zwrócić większą uwagę na kilka kwestii. Europejskie instrumenty finansowe powinny zostać zoptymalizowane tak, by spełniały cele integracji. Niezbędna jest też poważna analiza dotychczasowych przepisów, w szczególności procedur dotyczących podejmowania pracy przez obywateli państw trzecich.

3.2 W kontekście dostępności danych EKES uważa, że unijny program integracji powinien zawierać wyraźniejsze cele. Komitet rozważa system, w ramach którego państwa członkowskie będą określać konkretne cele z zakresu integracji i zapewnią swoim obywatelom oraz pozostałym krajom bieżące informacje o ich realizacji. Cel, jakim jest konkurencyjna i zintegrowana Europa, nie zostanie osiągnięty, jeśli wykluczymy 4 % populacji⁽⁵⁾ reprezentowane przez obywateli państw trzecich.

3.3 Program integracji jest bardzo złożony i wymaga zaangażowania na każdym szczeblu. EKES jest otwarty na zaawansowaną współpracę z KE, Komitetem Regionów i pozostałymi instytucjami UE, by zapewnić podstawy nowemu programowi integracji. Należy położyć nacisk na wymiar lokalny. Bardzo istotne jest również wzmocnienie pozycji społeczeństwa obywatelskiego i firm działających na szczeblu lokalnym. Sami migranci powinni być zachęceni do tworzenia własnych sieci i stowarzyszeń mogących ułatwić im dostęp do informacji, finansowania i podejmowania decyzji.

⁽²⁾ Dokument roboczy służb Komisji, Europejski program integracji.

⁽³⁾ Zob. synteza uwag dotyczących migracji obywateli państw członkowskich i obywateli państw trzecich: wyniki pierwszego sondażu Eurobarometru dotyczącego integracji migrantów, MEMO/11/529, Bruksela, 20 lipca 2011 r.

⁽⁴⁾ Zob. pełne dane w COM(2011) 291 final, Sprawozdanie roczne KE na temat imigracji i azylu (2010 r.).

⁽²⁾ Eurostat, „Indicators of Immigrant Integration. A Pilot Study” („Wskaźniki integracji imigrantów – badanie pilotażowe”), Luksemburg, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2011.

3.4 Niezbędne jest opracowanie europejskiego zestawu narzędzi w zakresie praktyk integracyjnych, gdyż umożliwia on zwiększenie znaczenia oraz instytucjonalizację podręcznika praktyk integracyjnych. Informacje o zestawie narzędzi należy udostępnić wraz z informacjami o możliwościach finansowania przedsięwzięć o istotnym oddziaływaniu. EKES wyraża nadzieję, że zestaw narzędzi zostanie wykorzystany przy najistotniejszych problemach z zakresu integracji na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.5 Ponadto, europejski zestaw narzędzi nie powinien podważać spójności polityki integracji jako całości. EKES wzywa władze krajowe, regionalne i lokalne do działania w oparciu o strategię integracyjne sporządzone na zasadach partycypacji. Komitet zachęca państwa członkowskie i KE do dalszego wzmacniania pozycji krajowych punktów kontaktowych ds. integracji, by działały jako katalizatory strategicznego tworzenia ram działań integracyjnych.

3.6 EKES z zadowoleniem przyjmuje niedawne opracowanie przez Eurostat wskaźników integracyjnych⁽⁶⁾. Jest to niezwykle cenny instrument umożliwiający bliskie monitorowanie oddziaływania strategii i programów, ocenę porównawczą praktyk państw członkowskich i zasadniczo prowadzenie lepiej uzasadnionej polityki. Jak wskazano wcześniej, wskaźniki są przydatne nie tylko do celów zapewnienia monitorowania i oceny. Umożliwiają one wyznaczenie konkretnych celów polityki i programów integracji.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Integracja poprzez uczestnictwo

4.1.1 Społeczno-gospodarczy wkład migrantów

4.1.1.1 Społeczno-gospodarczy wkład migrantów stanowi kluczowy wymiar programu integracji. EKES opowiada się za zmianą podejścia do migrantów, którzy w wielu wypadkach są postrzegani jako potencjalne obciążenie systemów zabezpieczenia społecznego lub źródło taniej siły roboczej w porównaniu z obywatelami państw członkowskich. EKES uważa, że migranci są przede wszystkim osobami posiadającymi prawa podstawowe, lecz wnoszą też cenny wkład w rozwój społeczeństwa, gospodarki i kultury państw przyjmujących. Komitet uważa również, że integracja jest procesem dwustronnym, i zachęca migrantów do zainteresowania się społeczno-kulturową wymianą ze społecznościami i społeczeństwami przyjmującymi. Takie podejście zakłada przede wszystkim naukę języka i udział w systemie kształcenia. Społeczeństwa europejskie i obywatele europejscy muszą być świadomi występowania poważnych średnio- i długoterminowych problemów demograficznych, które można częściowo rozwiązać poprzez uregulowanie migracji.

4.1.1.2 Choć znajomość języka jest istotnym czynnikiem ułatwiającym integrację, z komunikatu nie wynika jasno, jakich konkretnych instrumentów zamierza użyć Komisja Europejska, by zrealizować ten cel.

4.1.1.3 Udział w rynku pracy jest kluczową kwestią przy określaniu powodzenia procesu integracji. W komunikacie słusznie wskazano, że poziom zatrudnienia migrantów powinien istotnie zbliżyć się do poziomu zatrudnienia obywateli UE, głównie w wypadku kobiet, które są w szczególnie niekorzystnej sytuacji. Jednakże ten środek ilościowy nie obejmuje całego kontekstu zatrudnienia. Uznanie uprzednio nabytych kwalifikacji, płacy, świadczeń oraz ich przeniesienie, dostęp do szkoleń i bezpieczeństwo zatrudnienia stanowią pozostałe istotne wymiary, które należy w pełni włączyć do programu integracji. Konieczny jest dalszy nacisk na kwestię zatrudnienia kobiet.

4.1.1.4 EKES odnotowuje z ogromnym zaniepokojeniem bezpośrednie i pośrednie skutki oddziaływania prawodawstwa UE na status pracowników migrujących⁽⁷⁾. W kontekście postępów dokonanych dzięki inicjatywom takim jak niebieska karta UE, dyrektywa w sprawie jednego zezwolenia i w sprawie pracowników sezonowych, można słusznie obawiać się, czy dyrektywy dotyczące pracy nie będą dyskryminować migrantów ze względu na ich pochodzenie i umiejętności, a tym samym wzmacniać nierówności⁽⁸⁾. Wspólnotowe przepisy prawa pracy rozróżniają pracowników o wysokich i niskich kwalifikacjach oraz zapewniają im różny poziom praw.

4.1.1.5 EKES ostrzega, że zachęcanie do migracji cyrkulacyjnej przy braku dostatecznych środków może prowadzić do zwiększenia nielegalnej migracji i poważnego obniżenia poziomu ochrony pracowników. Ta polityka jest również wątpliwa etycznie, gdyż jej celem jest odesłanie pracowników do ich krajów ojczystych, bez możliwości przeniesienia świadczeń lub przepracowania odpowiednio długiego czasu w państwie przyjmującym.

4.1.1.6 Konieczne są dalsze starania w ramach systemu edukacji, by zwiększyć zaangażowanie młodzieży ze środowisk migracyjnych. Należy skoncentrować starania na wczesnym kształceniu dzieci, co umożliwi zwiększenie zaangażowania na późniejszym etapie. W komunikacie wskazano możliwe przykłady działań obejmujących programy mentorskie, szkolenie rodziców i zatrudnianie nauczycieli będących migrantami. EKES uważa, że są to użyteczne działania, lecz apeluje o bardziej zdecydowaną popularyzację takich praktyk i lepsze finansowanie programów organizowanych w instytucjach oświatowych oraz wokół nich.

4.1.1.7 Zapewnienie lepszych warunków życia musi pozostać priorytetem programu integracji. W komunikacie wyszczególniono beneficjentów międzynarodowej ochrony jako obiektu starań podejmowanych w tym kierunku na szczeblu lokalnym i krajowym. Choć EKES w pełni potwierdza potrzeby tej konkretnej grupy, zwraca również uwagę na inne grupy znajdujące się w trudnym położeniu. Sugeruje, by Komisja Europejska zwróciła uwagę na grupy, które znajdują się w ciężkiej sytuacji z różnych powodów, jak ma to miejsce

⁽⁶⁾ Eurostat, 2011 r., „Indicators of Immigrant Integration. A Pilot Study” („Wskaźniki integracji imigrantów. Badanie pilotażowe”).

⁽⁷⁾ Dz.U C 218 z 23.7.2011, s. 97–100 i Dz.U C 354 z 28.12.2010, s. 16–22.

⁽⁸⁾ Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Praw Człowieka, „Foreign workers in the EU: moving towards multiple standards, founded on unequal treatment” („Zagraniczni pracownicy w UE: w kierunku rozbieżnych standardów opartych na nierównym traktowaniu”), 17 października 2011 r.

w wypadku kobiet ze społeczności Romów, a także starała się traktować je priorytetowo. Ponadto UE dysponuje potężnym i wizjonerskim narzędziem, tj. Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, którym należy się kierować przy opracowywaniu przepisów w dziedzinie integracji.

4.1.1.8 EKES wyraża ubolewanie związane z brakiem odpowiedniego traktowania populacji Romów przez Komisję. Wielu Romów pochodzących z krajów trzecich żyje w bardzo trudnych warunkach w krajach przyjmujących, bez dostępu do podstawowej infrastruktury i usług. Zdaniem Komitetu, nawet w wypadku wyraźnych różnic w wymiarze prawnym między obywatelami krajów trzecich i państw członkowskich, kwestia grup najbardziej narażonych pozostaje niezmienna. Ponadto należy bronić praw podstawowych każdej jednostki ludzkiej, bez względu na jej status prawny.

4.1.1.9 Konieczne jest lepsze wykorzystanie funduszy UE, by spełnić cele programu integracji. EKES stwierdza, że kryzys finansowy wystawił na próbę wydatki publiczne ponoszone na programy społeczne, i uważa, że finansowanie ze strony UE mogłoby mieć niezwykle ważne znaczenie dla wspierania kluczowych przedsięwzięć, które co najmniej tworzą solidną podstawę sprawdzonych rozwiązań. Informacje o finansowaniu powinny być łatwo dostępne, a finansowanie powinno obejmować odpowiednie zachęty zapewniające udział władz lokalnych, instytucji publicznych i prywatnych. Należy wykorzystać dostępne zasoby do zachęcania organizacji społeczeństwa obywatelskiego do nawiązywania kontaktów i działania na poziomie oddolnym, z naciskiem na uczestnictwo społeczności migrantów.

4.1.1.10 UE powinna wykazać się otwartym podejściem do lokalnych, regionalnych i krajowych sieci i organizacji migrantów. Tworzenie sieci i kapitału społecznego umożliwia oddolną integrację i tworzy środowisko, w którym migranci mają silniejszą pozycję i mogą dochodzić swoich praw oraz rozwijać swój potencjał. Sieci i organizacje powinny jednak wspierać integrację, a nie stawać się nośnikami dalszej segregacji. EKES sugeruje nawiązanie relacji partnerskich z organizacjami już istniejącymi w krajach przyjmujących. UE powinna otworzyć się na nowe formy uczestnictwa i współpracy, wspierane technologią informacyjną i większą mobilnością.

EKES zaleca, by Komisja Europejska ponownie przemyślała prawodawstwo dotyczące pracowników będących migrantami, które jest nośnikiem dyskryminacji i nierówności w obecnej formie, i kontynuowała swoje prace nad ułatwieniem działań podejmowanych przez państwa członkowskie na rzecz szerszej i lepszej integracji.

4.1.2 Prawa i obowiązki – zapewnienie równego traktowania i poczucia przynależności

4.1.2.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje szczególną uwagę poświęconą politycznemu zaangażowaniu migrantów w charakterze wybranych urzędników, wyborców lub uczestników

organów konsultacyjnych. Ten aspekt jest istotnym precedensem dla demokracji europejskiej. Jedynie posiadanie głosu politycznego może zapewnić integrację migrantów w średniej i dłuższej perspektywie oraz zapobiec ich dyskryminacji. Głos polityczny oraz zinstytucjonalizowane formy działania zbiorowego mogą włączyć migrantów do procesu politycznego, co pozwala uniknąć wyobcowania i radykalizmu. Zaangażowanie polityczne należy wesprzeć procesem przemyslenia bieżących zasad nadawania obywatelstwa w każdym kraju. Tym samym EKES popiera nadanie prawa głosu w wyborach na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim obywatelom państw trzecich oraz wiążące się z tym prawo startowania w wyborach. W związku z powyższym, jedną z możliwości byłoby udzielenie legalnym migrantom obywatelstwa UE. Unia może ponownie przodować we wprowadzaniu innowacji demokratycznych i wypróbować nowe formy uczestnictwa i współpracy.

4.2 Więcej działań na szczeblu lokalnym

4.2.1 Koncentrowanie się na szczeblu lokalnym jest w pełni uzasadnione. Szczebel lokalny nie tylko stanowi centralny punkt świadczenia usług, lecz także tworzy bezpośrednie środowisko integracji. W zależności od wielkości społeczności lokalnej udane przedsięwzięcia integracyjne mogą istotnie oddziaływać na życie społeczności oraz migrantów. Zainteresowane władze lokalne i podmioty prywatne muszą koniecznie dysponować stosownymi informacjami i dostępem do finansowania na poziomie wspólnotowym lub krajowym.

4.2.2 EKES odnotowuje problematykę obszarów miejskich, szczególnie dużych aglomeracji. Przyciągają one sporą liczbę migrantów, którzy w wielu wypadkach tworzą na peryferiach odizolowane społeczności. Dostęp do usług publicznych i miejsc pracy stanowi jedynie część problemu. Większym wyzwaniem jest planowanie miejskie, które musi mieć charakter zarówno zrównoważony, jak i integracyjny. EKES zaleca, by KE aktywnie wspierała przedsięwzięcia rozwijające program integracji, tak by obejmował on zasadnicze zagadnienia dotyczące mieszkalnictwa i zagospodarowania przestrzennego.

4.2.3 Podejście oddolne jest bardzo obiecujące, lecz jedynie, gdy odpowiednio się je promuje i finansuje. Niezwykle istotne jest, by w ramach kolejnej perspektywy finansowej KE utrzymała swoje zobowiązanie do uproszczenia procedur finansowania i przeznaczenia odpowiednich zasobów na przedsięwzięcia lokalne⁽⁹⁾. Zasadnicze znaczenie przy wzmacnianiu pozycji podmiotów szczebla lokalnego ma dalsza koordynacja poszczególnych źródeł finansowania, jak proponowanego Funduszu Migracji i Azylu, zajmującego się kwestiami udzielania azylu, integracji i powrotu, proponowanego Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

⁽⁹⁾ Zob. komunikat Komisji COM(2011) 749 final, „Budowanie otwartej i bezpiecznej Europy: budżet spraw wewnętrznych na lata 2014–2020” i powiązany wniosek dotyczący rozporządzenia 750-751-752-753.

4.3 Zaangażowanie krajów pochodzenia

4.3.1 Włączenie krajów pochodzenia do procesu stanowi bardzo ważny krok ku opracowaniu kompleksowego programu integracji⁽¹⁰⁾. Niektóre państwa członkowskie wdrożyły sprawdzone rozwiązania w zakresie współpracy z krajami pochodzenia. Należy jednak podkreślić, że wiele państw z różnych przyczyn nie jest zbyt zainteresowanych współpracą z UE w dziedzinie migracji. Jeśli chodzi o ewentualnych beneficjentów ochrony międzynarodowej, ograniczenia są bardziej oczywiste⁽¹¹⁾. Wspólnotowe globalne podejście do kwestii migracji zapewnia dobre ramy instytucjonalne ułatwiające współpracę z państwami trzecimi i rozwiązywanie pilnych problemów dotyczących mobilności. Jednakże ujęcie migracji głównie w ramach wymagań wspólnotowego rynku pracy może doprowadzić do niższego poziomu ochrony migrantów, a nawet dyskryminacji.

4.3.2 UE powinna kontynuować współpracę z krajami pochodzenia migrantów w celu ułatwienia realizacji procedur poprzedzających ich wyjazd. Należy zauważyć, że w wielu krajach wyjazd do UE stanowi pożądaną perspektywę, co może prowadzić do korupcji. UE musi zdecydowanie walczyć

z takim procederem, ponieważ zwiększa on koszty ponoszone przez przyszłych migrantów i ma wpływ na ich motywację do powrotu do kraju pochodzenia.

4.3.3 EKES uważa, że najlepszym sposobem długoterminowego przyczynienia się do rozwoju krajów pochodzenia jest opracowanie odpowiednich przepisów prawa pracy, a także wzmocnienie pozycji migrantów, by mogli zakładać spółki transnarodowe lub powrócić do kraju pochodzenia, jednocześnie przenosząc swoje umiejętności i motywację. EKES zaleca wypracowanie planów wsparcia nowo powstałych przedsiębiorstw i inicjatyw przedsiębiorczych w wymiarze dwustronnym dla migrantów powracających do swoich krajów pochodzenia. Zarówno kraje pochodzenia, jak i kraje przyjmujące mogą współpracować, by zaoferować szanse swoim obywatelom, firmom i społecznościom. Istnieją przykłady współpracy, w których potrzebom pracodawców odpowiadają umiejętności migrantów.

4.3.4 Dopuszcza się wspieranie migracji cyrkulacyjnej, o ile instrument ten nie ma bezpośredniego lub pośredniego wpływu na prawa obywateli państw trzecich⁽¹²⁾.

Bruksela, 28 marca 2012 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 44 z 16.2.2008, s. 91–102. Temat polityki wspólnotowej w zakresie imigracji i współpracy z krajami pochodzenia ukierunkowanej na wspieranie rozwoju był również poruszony na 6. posiedzeniu Europejskiego Forum Integracji, (zob: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-european-integration-forum-6>).

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 18 z 19.1.2011, s. 80–84.

⁽¹²⁾ Zob. przypis 5.

ZAŁĄCZNIK

do opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Następująca poprawka, która uzyskała poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, została odrzucona w trakcie debaty (art. 51 ust. 6 i art. 54 ust. 3 regulaminu wewnętrznego):

Poprawka kompromisowa**Punkt 4.1.2.1**

EKES z zadowoleniem przyjmuje szczególną uwagę poświęconą politycznemu zaangażowaniu migrantów w charakterze wybranych urzędników, wyborców lub uczestników organów konsultacyjnych. Ten aspekt jest istotnym precedensem dla demokracji europejskiej. Jedynie posiadanie głosu politycznego może zapewnić integrację migrantów w średniej i dłuższej perspektywie oraz zapobiec ich dyskryminacji. Głos polityczny oraz zinstytucjonalizowane formy działania zbiorowego mogą włączyć migrantów do procesu politycznego, co pozwala uniknąć wyobcowania i radykalizmu. Zaangażowanie polityczne należy wesprzeć procesem przemyślenia bieżących zasad politycznego udziału ~~nadawania obywatelstwa~~ w każdym kraju. Tym samym EKES sugeruje, by nadawać prawo ~~popiera nadanie prawa~~ głosu w wyborach na szczeblu lokalnym, regionalnym, obywatelom państw trzecich oraz wiążące się z tym prawo startowania w wyborach. Poza tym należy zachęcać do większego uczestnictwa na poziomie UE ~~W~~ ~~związku z powyższym, jedną z możliwości byłoby udzielenie legalnym migrantom obywatelstwa UE.~~ Unia może ponownie przodować we wprowadzaniu innowacji demokratycznych i wypróbować nowe formy uczestnictwa i współpracy.

Wynik głosowania

Za:	70
Przeciw:	77
Wstrzymało się:	28